



araşdırmaqdır. Leksikoqrafiya və söz birləşmələrinin öyrənilməsi də bu fənnin məqsədinin tərkib hissəsi sayılır.

**VII. Davamiyyətə verilən tələblər:** Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

**VIII. Qiymətləndirmə:** Fənn üzrə tələbələrə bilyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açır;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin bilyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

**IX. Davranış qaydalarının pozulması:**

Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 45 saat , seminar 30 Cəmi: 75saat

No	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Saat	Tarix
<b>I kollokvium mövzuları</b>			
1.	Leksikologiyanın məqsəd və vəzifələri. Söz və onun mahiyyəti <b>Plan:</b> 1. Leksikologiya, onun mövzusu, məqsəd və vəzifələri 2. Leksikologiyanın növləri 3. Söz və onun mahiyyəti 4. Sözün leksik və qrammatik mənalı <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
2.	Forma və məzmunca söz qrupları. Çoxmənalı sözlər <b>Plan:</b> 1. Məzmun və formaca söz qrupları. 2. Sözün tək və çoxmənalılığı 3. Dilimizdə çoxmənalılığın söz yaradıcılığı prosesində əhəmiyyəti. 4. Nitq hissələri əsasında çoxmənalılıq <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5. Səh]	2	
3.	Omonimlər <b>Plan:</b> 1. Omonimlər a) çoxmənalı sözlərlə omonimlərin fərqi b) dilimizin daxili imkanları hesabına yaranan omonimlər c) xarici omonimlər <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
4.	Sinonimlər <b>Plan:</b> 1. Sinonimlər və onların nitqdə rolu. 2. Sinonimlərin yaranma yolları və növləri 3. Nitq hissələri əsasında sinonimlərin təsnifi <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5. Səh]	2	
5.	Antonimlər <b>Plan:</b> 1. Antonimlər və onların növləri. 2. Nitq hissələri əsasında antonimlərin təsnifi <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5. Səh]	2	
6.	Azərbaycan dilinin mənşə etibarilə leksikası <b>Plan:</b> 1. Müasir Azərbaycan dilinin mənşə etibarilə leksikası 2. Əsl Azərbaycan sözləri və qohum dillərə məxsus sözlər <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
7.	Alınma sözlər <b>Plan:</b> 1. Alınma sözlər və onların tərkibi. 2. Ərəb-fars sözləri və onları fərqləndirən xüsusiyyətlər 3. Rus dili və rus dili vasitəsilə başqa dillərdən alınan sözlər <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
<b>II kollokvium mövzuları</b>			
8.	Azərbaycan ədəbi dilinin aktiv və passivliyinə görə lüğət tərkibi <b>Plan:</b> 1. Azərbaycan ədəbi dilinin aktiv və passivliyinə görə lüğət tərkibi 2. Lüğət tərkibi və lüğət fondu 3. Köhnəlmiş sözlər: a) arxaizmlər b) tarixizmlər 4. Neologizmlər <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
9.	Azərbaycan dilinin istifadə dairəsinə görə leksikası <b>Plan:</b> 1. Azərbaycan dilinin istifadə dairəsinə görə leksikası 2. Dialekt və peşə-sənət leksikası 3. Terminlər 4. Onomastik vahidlər və s. <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6,7,8. Səh]	2	
10.	Jarqon leksikası və arqotizmlər <b>Plan:</b> 1. Jarqon leksikası və arqotizmlər 2. Jarqonların növləri <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6,7,8. Səh]	2	
11.	Vulqarizmlər, varvarizmlər <b>Plan:</b> 1. Vulqarizmlər 2. Varvarizmlər <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
12.	Ədəbi dilin üslubları. Bədii və elmi üslublar. <b>Plan:</b> 1. Ədəbi dilin üslubları. 2. Bədii üslub 3. Elmi üslub <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
13.	Publisistik və epistoluar üslublar	2	

	<b>Plan:</b> 1. Publisistik üslub . 2. Epistolyar üslub <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]		
14.	Rəsmi-işgüzar üslub və işgüzar sənədlər <b>Plan:</b> 1. Rəsmi-işgüzar üslub 2. İşgüzar sənədlər <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
15.	Azərbaycan dilinin leksik sistemində onomastik vahidlər <b>Plan:</b> 1. Onomastik sistemi, antroponimlər <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
16.	Müasir Azərbaycan dilində frazeoloji birləşmələr <b>Plan:</b> 1. Müasir Azərbaycan dilində frazeoloji birləşmələri 2. Frazeoloji leksikanın tərkibi <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
17.	İbarələr, atalar sözləri, məsəllər və hikmətli sözlər <b>Plan:</b> 1. İbarələr. 2. Atalar sözləri və məsəllər 3. Hikmətli sözlər <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
18.	Leksikoqrafiya <b>Plan:</b> 1. Leksikoqrafiya 2. Türk dillərinin leksikoqrafiyası tarixindən 3. Lüğətlərin növləri <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
19.	Azərbaycan dilində söz yaradıcılığı. Leksik yolla söz yaradıcılığı <b>Plan:</b> Azərbaycan dilində söz yaradıcılığı. Leksik yolla söz yaradıcılığı 2. Dialekt və şivələr hesabına sözartımı 3. Alınma sözlər və yeni mənə kəsb etmə hesabına sözartımı <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
20.	Morfoloji yolla söz yaradıcılığı <b>Plan:</b> 1. Morfoloji yolla söz yaradıcılığı. 2. Leksik və qrammatik şəkilçilər <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
21.	Ad, feil və zərf düzəldən şəkilçilər <b>Plan:</b> 1. Ad düzəldən şəkilçilər: a) adlardan ad düzəldən şəkilçilər, b) feillərdən ad düzəldən şəkilçilər 2. Feil düzəldən şəkilçilər: a) adlardan feil düzəldən şəkilçilər, b) feillərdən feil düzəldən şəkilçilər 3. Zərf düzəldən şəkilçilər <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
22.	Sintaktik yolla söz yaradıcılığı <b>Plan:</b> 1. Sintaktik yolla söz yaradıcılığı <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6. Səh]	2	
23.	Mürəkkəb sözlərin nitq hissələrinə görə təsnifi və xüsusiyyətləri <b>Plan:</b> 1. Mürəkkəb sözlərin nitq hissələrinə görə növləri <b>Mənbə:</b> [1,2,3,4,5,6,7,8. Səh]	1	

No	Keçirilən seminar mövzularının məzmunu	Saat	Tarix
1.	Leksikologiya, onun məqsəd və vəzifələri. Söz və onun mahiyyəti.	2	
2.	Forma və məzmunca söz qrupları; çoxmənalı sözlər.	2	
3.	Omonimlər.	2	
4.	Sinonimlər və antonimlər.	2	
5.	Azərbaycan dilinin mənşə etibarilə lüğət tərkibi, əsl Azərbaycan və qohum sözlər.	2	
6.	Alınma sözlər.	2	
7.	Azərbaycan ədəbi dilinin aktiv və passivliyinə görə lüğət tərkibi.	2	
8.	Azərbaycan dilinin istifadə dairəsinə görə leksikası.	2	
9.	Azərbaycan dilinin üslubca leksikası. Bədii və elmi üslublar.	2	
10.	Publisistik və epistolyar üslublar.	2	
11.	Azərbaycan dilinin leksik sistemində onomastik vahidlər.	2	
12.	Müasir Azərbaycan dilində frazeoloji birləşmələr.	2	
13.	Leksikoqrafiya.	2	

14.	Azərbaycan dilində söz yaradıcılığı; leksik yolla söz yaradıcılığı.	2	
15.	Morfoloji və sintaktik yolla söz yaradıcılığı.	2	

#### **XI. Fənn üzrə tələblər:**

- Dilin leksik tərkibi haqqında məlumata nail olmaq
- Leksik-semantiv söz qruplarının və onların vəzifələrini müəyyənləşdirmək
- Onomastik vahidlərin tərkib hissələri haqqında məlumata yiyələnmək
- Dilimizin mənşə etibarilə leksik tərkibini öyrənmək
- Funksional üslublar və onların qarşılıqlı əlaqələrinə dair lazımı məlumat əldə etmək
- Leksikoqrafiya və frazeoloji birləşmələr, söz yaradıcılığının əsası

#### **XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:**

- mühazirə, seminarlar və praktiki tapşırıqlar;
- video və audio mühazirələr;
- müstəqil iş / araşdırma
- debat

#### **XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:**

- FTN 1. Azərbaycan dilinin lüğət tərkibinin xarakterik xüsusiyyətlərini şərh edir;
- FTN 2. Lüğət tərkibinin əsas və əlavə, aktiv və passiv hissələrini, zənginləşmə mənbələri və yolları haqqında məlumatları əlaqələndirir;
- FTN 3. Sözlərin mənşəyinə görə növlərini müqayisə edir, oxşar və fərqli xüsusiyyətlərini şərh edir;
- FTN 4. Tələbə dilin lüğət tərkibində olan sözlərin işlənmə dairəsinə və işlənmə xüsusiyyətinə görə növlərini qruplaşdırır, faktlar seçir, toplanmış və onları tətbiq edir.
- FTN 5. Sözlərin məna qruplarını, yaranma yollarını qruplaşdırır və müqayisə edir;
- FTN 6. Leksik-semantik, frazeoloji, onomastik vahidləri təhlil edib ümumiləşdirmələr aparır;

#### **XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:**

---



---

#### **XV: Kollokvium sualları:**

##### **I Kollokvium sualları**

1. Leksikologiyanın mövzusu, məqsəd və vəzifələri.
2. Leksikologiyanın növləri.
3. Sözlün tək və çoxmənalılığı.
4. Nitq hissələri əsasında çoxmənalılıq.
5. Omonimlər.
6. Dilimizin daxili imkanları hesabına yaranan omonimlər.
7. Xarici omonimlər.
8. Sinonimlər
9. Nitq hissələri əsasında sinonimlərin təsnifi.
10. Antonimlər və onların növləri.
11. Nitq hissələri əsasında antonimlərin təsnifi.
12. Müasir Azərbaycan dilinin mənşə etibarilə lüğət tərkibi.
13. Əsl Azərbaycan sözləri və qohum dillərə məxsus sözlər.
14. Alınma sözlər.
15. Azərbaycan dilinin istifadə dairəsinə görə leksikası.

##### **II Kollokvium sualları**

1. Lüğət tərkibi və lüğət fondu.
2. Köhnəlmiş sözlər; arxaizmlər və tarixizmlər.
3. Neologizmlər.
4. Dialekt və peşə-sənət leksikası.
5. Jarqon leksikası və arqotizmlər.

6. Azərbaycan dilinin üslubca leksikası.
7. Bədii üslub.
8. Elmi üslub.
9. Publisistik üslub.
10. Epistolıyar üslub.
11. Azərbaycan dilinin onomastik sistemi.
12. Toponimlər və onların tərkibi.
13. Frazoloji leksikanın tərkibi.
14. Atalar sözləri və məsəllər.
15. Leksikoqrafiya

#### XVI. İmtahan sualları:

1. Leksikologıyanın mövzusu, məqsəd və vəzifələri.
2. Leksikologıyanın növləri.
3. Söz və onun mahiyyəti.
4. Sözün leksik və qrammatik mənaları.
5. Məzmun və formaca söz qrupları.
6. Sözün tək və çoxmənallığı.
7. Dilimizdə çoxmənallığın söz yaradıcılığında əhəmiyyəti.
8. Nitq hissələri əsasında çoxmənallıq.
9. Omonimlər.
10. Dilimizin daxili imkanları hesabına yaranan omonimlər.
11. Xarici omonimlər.
12. Sinonimlər və onların nitqdə rolu.
13. Sinonimlərin yaranma yolları və növləri.
14. Nitq hissələri əsasında sinonimlərin təsnifi.
15. Antonimlər və onların növləri.
16. Nitq hissələri əsasında antonimlərin təsnifi.
17. Müasir Azərbaycan dilinin mənşə etibarilə lüğət tərkibi.
18. Əsl Azərbaycan sözləri və qohum dillərə məxsus sözlər.
19. Alınma sözlər.
20. Ərəb-fars sözləri və onları fərqləndirən xüsusiyyətlər.
21. Rus dili və Avropa dillərindən alınan sözlər.
22. Azərbaycan ədəbi dilimizin aktiv və passiv fondu.
23. Lüğət tərkibi və lüğət fondu.
24. Köhnəlmiş sözlər; arxaizmlər və tarixizmlər.
25. Neologizmlər.
26. Vulqarizmlər
27. Varvarizmlər
28. Azərbaycan dilinin istifadə dairəsinə görə leksikası.
29. Dialekt və peşə-sənət leksikası.
30. Terminlər.
31. Jarqon leksikası və arqotizmlər.
32. Jarqonların növləri.
33. Azərbaycan dilinin üslubca leksikası.
34. Məişət leksikası.
35. Şifahi və yazılı ədəbi dil leksikası.
36. Ədəbi dilin üslubları.
37. Bədii üslub.
38. Elmi üslub.
39. Publisistik üslub.
40. Epistolıyar üslub.
41. Rəsmi-işgüzar üslub
42. İşgüzar sənədlər
43. Azərbaycan dilinin onomastik sistemi.
44. Antroponimlər və onların tərkibi.

45. Toponimlər və onların tərkibi.
46. Müasir Azərbaycan dilində frazeoloji birləşmələr.
47. Frazeoloji leksikanın tərkibi.
48. Atalar sözləri və məsəllər.
49. Hikmətli sözlər.
50. Leksikoqrafiya
51. Türk dillərinin leksikoqrafiyası tarixindən
52. Lüğətlərin növləri.
53. Azərbaycan dilində söz yaradıcılığı; leksik yolla söz yaradıcılığı.
54. Dialekt və şivələr hesabına sözartımı.
55. Morfoloji yolla sözartımı.
56. Ad düzəldən şəkilçilər.
57. Feil düzəldən şəkilçilər.
58. Zərf düzəldən şəkilçilər.
59. Sintaktik yolla söz yaradıcılığı.
60. Onomastik sistem, antroponimlər

"Müasir Azərbaycan dili-2" fənninin sillabusu 6001001–Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. "Azərbaycan dili və ədəbiyyat" kafedrasının 30 yanvar 2026-cı il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur. (Protokol № 05 ).

Fənn müəllimi:



dos. Ə. B. Əliyev

Kafedra müdiri:



dos. Q. İ. Rıfıllayev